

La serie "Tal vez ahora puedan vernos" que nació para comunicar lo importante que es cuidar nuestros animales!!

GABRIEL GUERRA BIANCHINI (La Habana, 1984)

Fotógrafo y poeta visual

info@alfabet.eu

v.u./e.r. Freddy Tack, rue Ad. Vandenschriekstraat 119, 1090 Brussel/Bruxelles

cuba si

n° 211,
April-Avril/
Juni-Juin 2021
52e jrg/année - www.cubamigos.be
Afgiftekantoor - Gent X

driemaandelijks tijdschrift van de vrienden van cuba vzw
périodique trimestriel des amis de cuba asbl - P309090

ARES : Premio de Excelencia en la 21 edición del World Press Freedom Editorial Cartoon Competition en Ottawa.
Tema "censuras, ofensas y desinformación en las redes sociales"

Voorwoord van de voorzitter

Mei 2021. Biden heeft, tegen de verwachtingen in, nog geen aanstalten gemaakt om al was het maar 1 enkele van de 242 maatregelen van Trump die de bestaande blokkade tegen Cuba verzaarden ongedaan te maken. Cuba blijft ook op de V.S. lijst staan van landen die het terrorisme steunen waar Cuba in de laatste dagen van de regering Trump helemaal onterecht werd opgezet.

Tegelijk wordt een nooit eerder geziene campagne op touw gezet door het extreem rechtse milieu uit Miami, gesteund door de C.I.A en andere organisaties van de V.S., in de hoop in dit moeilijke crisisjaar de Cubaanse revolutie na meer dan 60 jaar pogingen eindelijk te kunnen omverwerpen.

Cubaanse jongeren worden bv via sociale media van uit het buitenland bedragen beloofd van 50 tot 100 dollar om molotovcocktails te smijten naar winkels, openbare gebouwen enz... De jonge daders worden gelukkig in de meeste gevallen ontdekt en via hun verklaringen wordt duidelijk wie er in het buitenland achter zit.

Maar er is nu ook een uitgebreide mediacampagne om de Cubaanse revolutie in discrediet te brengen nu vooral via de sociale media. Bv via commentaren op de Cubaanse site Cubadebate die openstaat voor reacties. Maar ook in andere landen zoals in België waar extreem rechtse reacties voorkomen op de facebookpagina van "La comunidad Cubano de Gante" waar (typisch extreemrechts op 1 mei) een provocerende foto getoond werd. Daar werden ook zaken geschreven zoals "nazicommunismo", "Cubaans nazisme", "Cubaanse concentratielagers" en "terreur in Cuba". En ook "Hitler is aan de macht gekomen door socialisten". Socialisme koppelen aan Hitler is een truc die extreem recht gebruikt zowel in de V.S. als hier in België om het socialisme zwart te maken. Niet alleen Cuba maar wij ook zullen dus moeten alert blijven en meer inzetten op de sociale media om een dam op te werpen tegen extreem rechtse leugenpropaganda.

Conclusie : De Vrienden van Cuba zijn meer dan ooit nodig om goede en objectieve informatie over Cuba te verspreiden want in de kranten vind u die niet. Maak nieuwe leden en maak ons sterker! Vernieuw aub je lidgeld voor 2021 via een bestendige opdracht bij je bank voor zover je dat nog niet gedaan hebt. En geef een vaste opdracht aan je bank. Zie achteraan dit tijdschrift. We zijn een kleine vereniging en zonder je steun kan ons tijdschrift niet bestaan.

Regi Rotty

Édito du président

Mai 2021. Contrairement aux attentes Biden n'a pas encore fait le moindre pas pour annuler ne fut ce qu'une des 242 mesures de Trump qui ont aggravé le blocus contre Cuba. Cuba reste également sur la liste des pays qui soutiennent le terrorisme, repris sur cette liste par Trump lors des derniers jours de son mandat.

Simultanément une campagne d'une ampleur jamais vue auparavant est développée par les milieux d'extrême droite de Miami, soutenue par la CIA et d'autres organismes nord-américains, avec l'espoir de pouvoir enfin renverser la révolution cubaine après plus de 60 ans de tentatives, durant cette année de crise difficile. Ainsi, par exemple, on promet aux jeunes Cubains, via les réseaux sociaux, des sommes de 50 à 100 dollars pour lancer des cocktails Molotov sur des magasins, des édifices publics, etc... Heureusement les jeunes coupables sont en général découverts à temps, et au travers de leurs déclarations il apparaît clairement qui est à l'origine à partir de l'étranger.

Dans les médias sociaux il y a également une large campagne médiatique pour discréditer la révolution cubaine. Par exemple via des commentaires sur le site cubain Cubadebate, ouvert aux réactions. Mais, aussi dans d'autres pays, comme la Belgique, où des réactions d'extrême droite apparaissent sur la page Facebook de "La comunidad Cubano de Gante" où est publié une photo provocatrice (typiquement le 1er mai pour l'extrême droite). On y trouve aussi des commentaires comme "nazicommunismo", "nazisme cubain", "camps de concentration cubain" et "terreur à Cuba". Et également "Hitler est arrivé au pouvoir par les socialistes". Lier socialisme à Hitler est un truc utilisé par l'extrême droite, tant aux États-Unis qu'ici en Belgique, pour dénigrer le socialisme. Non seulement Cuba, mais nous également, devront rester vigilants et plus s'engager sur les médias sociaux pour contrecarrer la campagne de mensonges de l'extrême droite.

Conclusion : les Amis de Cuba sont plus que jamais nécessaires pour diffuser une information objective sur Cuba, car on ne la trouve pas dans notre presse. Recrutez de nouveaux membres et renforcez notre action ! Renouvelez votre cotisation pour 2021 par un ordre permanent auprès de votre banque, pour autant que ce ne soit déjà fait (voir en fin de cette revue). Nous sommes une petite organisation, et sans votre soutien notre revue ne pourrait exister.

Regi Rotty

(traduction Freddy Tack)

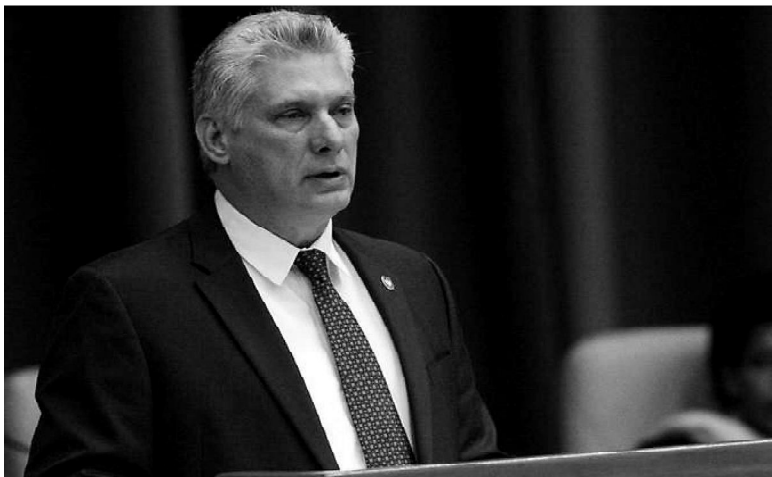
GENERATIEWISSEL BINNEN DE CUBAANSE REVOLUTIE

Miguel Díaz-Canel Bermudez is de nieuwe partijleider van de Cubaanse Communistische Partij.

Yves van Gijssel

Yves van Gijssel volgt de FOS-werking op in Cuba. Wij nemen dit artikel over met het akkoord van FOS, waarvoor onze dank.

Miguel Díaz-Canel Bermudez is onlangs verkozen tot eerste secretaris van de Cubaanse Communistische Partij. Hij volgt Raúl Castro op, die op zijn beurt een stap opzij zal zetten van de Cubaanse politiek. Toch zijn er grote uitdagingen voor Miguel Díaz-Canel, waaronder de blokkade door de Verenigde Staten. Dit artikel geeft een beter zicht op de huidige situatie in Cuba.

De keuze voor Miguel Díaz-Canel was helemaal geen verrassing. Na het begin van ernstige gezondheidsproblemen van Fidel Castro rond 2005, werd er gegist naar mogelijke jongere topfiguren om de fakkel van de steeds meer uitdunnende groep “comandantes” over te nemen. In 2009 liep het mis met de twee meest prominente leiders van de nieuwe generatie. Hun weinig respectvolle gedrag tegenover de oude garde en hun extraverte attitude werden niet in dank afgenomen. Ze werden prompt uitgerangeerd. De nieuwe kandidaat zou een ander profiel hebben. Een noeste en trouwe werker, afkomstig uit een modaal gezin, zonder banden met de historische leiders en een bemiddelaar tussen de verschillende strekkingen binnen de partij. Een voorbeeld van meritocratie waar de revolutie voor staat.

Nieuwe wending

Op zondag 18 april werd de huidige president van Cuba, Miguel Díaz-Canel Bermudez, verkozen tot eerste secretaris van het centraal comité van de Cubaanse Communistische Partij. Hiermee stapt Raúl Castro uit de publieke politieke arena. Een beslissing die hij reeds vijf jaar geleden aankondigde. Zo voldoet hij aan de regel, die hij zelf in het leven riep, dat kaders niet langer dan tien jaar een ambt mogen bekleden. Naast Raúl liep ook de carrière van de drie laatste historische figuren van de revolutie in het politiebureau van de partij ten einde. De partijtop bestaat nu uitsluitend uit leden die niet aan de strijd tegen de dictatuur van Batista deelnamen.

Nieuwe dynamiek

Miguel Díaz-Canel begon zijn loopbaan binnen de partij, op de minimum leeftijd van 35 jaar om lid te worden, als algemene secretaris in twee provincies. Daarna werd hij in 2009 tot minister van Hoger Onderwijs gepromoveerd. Amper 3 jaar later was hij vicepresident van de ministerraad en het jaar erop nam hij het vicepresidentschap op onder Raúl Castro. In 2018 werd hij staatshoofd van de republiek als president, naast de eerste minister. Een functie die terug in het leven werd geroepen na bijna 55 jaar. Deze tweeledigheid past binnen de visie dat de partij voornamelijk een politieke rol moet opnemen en zich minder met uitvoerende taken moet inlaten. Het is dan ook logisch dat het voorzitterschap van de partij toekomt aan de president.

Tijdens zijn eindrede liet hij zijn visie over partijwerking en een aantal actuele pijnpunten kennen. Binnen de partij blijven eenheid en continuïteit het leidmotief. Een nieuwe dynamiek, gericht op betere communicatie met de bevolking en waarbij de partijleden een voorbeeldrol spelen, is een noodzaak. De massaorganisaties FMC (Nationale Vrouwenvereniging van Cuba) en CTC (Nationale Vakbondskoepel van Cuba) zijn ideale kanalen om bij te dragen aan deze opdracht. Dit is ook de beste manier om aanvallen op Cuba, via de sociale media, te counteren.

Die aanvallen staan niet los van de agressief en continu economische en financiële blokkade door de Verenigde Staten. Samen met de wereldwijde recessie, de inspanningen om de coronapandemie onder controle te krijgen en interne problemen, is de blokkade de oorzaak van de moeilijke economische toestand van het land. De interne problemen houden verband met inefficiëntie en gebrek aan doeltreffendheid van staatsbedrijven en de publieke sector, overbesteding, gebrek aan controle over middelen en structurele problemen. De Cubaanse economie heeft echter veerkracht aan de dag gelegd om sociale verworvenheden te behouden. De wereld kreeg te zien hoe politieke wil en humanistische roeping van de revolutie, samen met een overheidsbeleid waarin de mens centraal staat, complexe problemen zoals de Covid-19 pandemie met succes aanpakken. De taak was de bevolking te sensibiliseren en de uitvoering van preventiestrategie te ondersteunen, eveneens aan dezelfde twee massaorganisaties toe. Dit in samenwerking en volgens de richtlijnen van het centrum voor Promotie en Ziektepreventie (UPP) van het ministerie van Openbare Gezondheid.

De thema's, die prioritair aan te pakken zijn, zijn volgens de nieuwe leider van de partij onder meer voedselzekerheid en -soevereiniteit, gebruik van hernieuwbare energiebronnen, doeltreffendheid van het investeringsproces, de nationale productie verhogen om aan de binnenlandse vraag te voldoen en kwalitatieve verbetering van de dienstverlening aan de bevolking. Ook hier is de rol van de CTC en haar aangesloten sectorvakbonden cruciaal om via vakbondskaders en -afgevaardigden enerzijds de hervormingen uit te leggen aan de arbeidersmassa, zodat de arbeiders er hun schouders mee onderzetten, en anderzijds hun rechten in nieuwe arbeidscontext kunnen vrijwaren.

Meer flexibiliteit en versoepelen van de blokkade

Miguel Díaz-Canel verzekert de continuïteit van het socialistisch karakter van de revolutie. Dit is een hele uitdaging in de huidige context. Hij kan rekenen op de steun van de partij om de economie van het land uit het slop te trekken. Het economisch model zal hij noodgedwongen laten evolueren naar meer flexibiliteit voor staatsbedrijven en het toelaten van kleine en middelgrote privéondernemingen. Het afschaffen of ten minste versoepelen van de Amerikaanse blokkade zou een welgekomen ruggensteun zijn.

Gepubliceerd : 29 april 2021

Les impérialistes se trompent quand ils estiment pouvoir obtenir des concessions de Cuba ou de mettre le pays à genoux par des menaces et des agressions. Et ceci ne vaut pas seulement pour la génération qui a fait la guerre de libération et la Révolution. C'est et sera un principe ferme et incontournable des nouvelles générations qui, contrairement à toute augure, illusion et présage des impérialistes, grandissent et s'éduquent dans un esprit encore plus intransigeant et révolutionnaire.

De imperialisten vergissen zich als zij zich inbeelden toegevingen van Cuba te kunnen afdwingen of het land op zijn knieën te krijgen met bedreigingen en agressies. Dit is niet enkel geldig voor de generatie die de bevrijdingsstrijd en de Revolutie voerde. Het is en het zal een stevig principe zijn en blijven, onomkeerbaar voor de nieuwe generaties die, in tegenstrijd tot alle voorspellingen, denkbeelden en vooruitzichten van de imperialisten, opgroeien en zich vormen in een nog meer onverzettelijke en revolutionaire inzet.

Fidel Castro Ruz
Santiago de Cuba - 01/01/1984

8ème CONGRES DU PARTI COMMUNISTE DE CUBA (PCC)

Freddy Tack

Le PCC a tenu son 8ème Congrès du 16 au 19 avril 2021. Des dates fortes d'un contenu symbolique.

Le 16 avril, exactement 60 ans après la déclaration officielle du caractère socialiste de la Révolution par Fidel Castro, lors de la cérémonie d'hommage aux victimes des bombardements préluant l'invasion de la Baie de Cochons. Et le 19 avril, 60 anniversaire de la victoire de Playa Girón et de la défaite honteuse des mercenaires contre-révolutionnaires, financés, entraînés et soutenus par les États-Unis. Une façon symbolique de confirmer la continuité du processus révolutionnaire et du socialisme, face aux agressions permanentes et au blocus inhumain imposé au pays par un impérialisme qui tente, en vain, d'imposer sa puissance et de mettre fin à la Révolution.

Préparatifs

Les documents soumis au congrès ont été préparés par une commission qui a travaillé durant un an à leur élaboration. Ces textes, étudiés et discutés dans les cellules de base de toutes les instances du parti et de Jeunesses Communistes (UJC), serviront de base aux travaux des trois commissions de travail du congrès. Pour leur rédaction on a fait appel à des représentants du Parti, du gouvernement, de la Commission permanente pour l'implémentation et le développement, des organisations de masse, des académiciens et des chercheurs.

Le Congrès

Le Congrès a débuté par le Rapport Central, présenté par Raúl Castro, premier secrétaire du PCC, devant 300 délégués (un nombre limité, suite aux mesures prises contre le Covid-19). Dans son rapport Raúl Castro a abordé des thèmes fondamentaux pour l'avenir du pays et du parti : la base militante du parti, les trois commissions de travail du congrès, l'économie, les investissements étrangers, les directives pour la politique économique et sociale de la Révolution, la "Tarea Ordenamiento", la conceptualisation du modèle économique et social, l'unité du pays, la subversion contre Cuba orchestrée à partir des États-Unis, le blocus contre Cuba, la passage du flambeau aux nouvelles générations.

On peut voir que les thèmes économiques prennent une place importante dans le rapport, reflétant la difficile situation économique que le pays doit affronter. Une fois de plus Raúl dénonce les agressions par les États-Unis, mais il critique également les déficiences et les erreurs internes, sans aucune concession.

Le rapport se termine par la confirmation de la fin de son mandat et le passage du flambeau à une nouvelle équipe. Dans sa déclaration finale il déclare à ce sujet : *"Je suis satisfait du fait que nous transmettions la direction du pays à un groupe de dirigeants préparés, tannés par des décennies d'expérience dans leur passage de la base au plus hautes responsabilités, attachés à l'éthique et aux principes de la Révolution et du Socialisme, identifiés aux racines et aux valeurs de l'histoire et de la culture de la nation, imprégnés d'une grande sensibilité envers le peuple, pleins de passion et d'esprit anti-impérialiste et conscients qu'ils représentent la continuité de l'oeuvre commencée par Céspedes le 10 octobre 1968, poursuivie par Gomez, Maceo, Calixto García et Agramonte; relancée par Martí à la tête du Parti révolutionnaire cubain; par Baliño et Mella avec la fondation du premier Parti communiste de Cuba; par Villena, Guiteras, Jesus Menéndez, Abel, José Antonio, Frank País, Camilo, le Che, Blas Roca, Celia, Haydée, Melba et Vilma, Almeida et notre commandant en chef, Fidel.*

L'un de ces camarades, sélectionné à temps, parce que nous avons commencé à voir en lui une série de qualités, est le camarade Miguel Díaz-Canel Bermudez, membre du Bureau Politique et président de la République depuis trois ans, une fonction que, selon l'évaluation de la direction du Parti, il exerce avec de bons résultats. Nous avons déjà dit que Díaz-Canel n'est pas le résultat d'une improvisation, mais d'une sélection réfléchie d'un jeune révolutionnaire ayant les conditions pour être promu à des postes plus élevés.

Pendant 15 ans, il a occupé avec succès le poste de Premier secrétaire du Parti dans les provinces de Villa Clara et Holguín, après quoi il a été nommé ministre de l'enseignement supérieur, vice-président du Conseil des ministres et premier vice-président du Conseil d'État et du Conseil des ministres, des fonctions qu'il a exercées en même temps que l'attention du front idéologique du Parti. Au cours de ces trois dernières années, Díaz-Canel a su former une équipe et favoriser la cohésion avec les organes supérieurs du Parti, de l'État et du gouvernement.

En ce qui me concerne, ma tâche de Premier secrétaire du Comité central du Parti communiste de Cuba s'achève avec la satisfaction du devoir accompli et la confiance dans l'avenir de la Patrie, avec la conviction réfléchie de ne pas accepter de propositions pour rester dans les organes supérieurs du Parti, dans les rangs duquel je continuerai à militer comme un combattant révolutionnaire de plus, prêt à apporter ma modeste contribution jusqu'à la fin de ma vie. Rien ne m'oblige à cette décision, mais je crois ardemment à la force et à la valeur de l'exemple et à la compréhension de mes compatriotes et que personne ne doute que tant que je serai en vie, je serai prêt, le pied à l'étrier, à défendre la Patrie, la Révolution et le Socialisme”.

Les commissions

Les trois commissions de travail ont alors entamé leurs débats en profondeur, pour aboutir à la présentation en session plénière des résolutions finales du congrès. Une première résolution approuve le rapport central présenté par Raúl Castro Ruz.

La deuxième résolution a été présentée par la commission No.1, présidée par Manuel Marrero Cruz, premier ministre. Elle traite de l'actualisation de la conceptualisation du modèle économique et social cubain de développement socialiste.

Une troisième résolution, présentée par la même commission, a été approuvée. Elle concerne l'implémentation des directives de la politique économique et sociale du Parti et de la Révolution depuis le 6e congrès à ce jour et l'actualisation des directives pour la période 2021-2026.

La commission No.2, présidée par José Ramón Machado Ventura, deuxième secrétaire du Comité central, a introduit une quatrième résolution qui aborde les objectifs de travail de la Première Conférence, au sujet du fonctionnement du Parti, de l'activité idéologique et des liens avec les masses.

Miguel Díaz-Canel Bermudez, président du pays et membre du Bureau politique, Bruno Rodríguez Parilla, Miriam Nicado García, Álvaro López Miera et Leopoldo Cintras Frías, membres du Bureau politique, et Abelardo Álvarez Gil, membre du secrétariat du Comité central, ont présidé la commission No. 3. La commission a présenté une résolution au sujet de la valorisation de la politique de cadres du Parti, la UJC (Jeunesses communistes), les organisations de masse, l'État et le gouvernement, et le rôle du Parti pour atteindre des résultats supérieurs.

Après l'examen et l'approbation des résolutions le congrès est passé à l'élection du Premier secrétaire, des membres du Bureau politique et des membres du Comité central. Miguel Díaz-Canel Bermudez a été élu Premier secrétaire du PCC.

Le discours de clôture

Miguel Díaz-Canel a présenté le discours de clôture du congrès. Il a largement insisté sur l'unité et la continuité de la Révolution, face aux agressions médiatiques, au blocus, aux 242 mesures de Trump.

Nous en citons quelques extraits :

“Le travail du Parti dans les circonstances actuelles a été et restera fondamental. Il est impossible d'imaginer ce moment sans le travail d'avant-garde politique, mais notre organisation a un besoin urgent de changements dans son style de travail, plus en accord avec cette époque et ses défis.

Le socialisme mérite d'être défendu parce que c'est la réponse au besoin d'un monde plus juste, équitable, équilibré et inclusif; c'est la possibilité réelle de concevoir avec intelligence et sensibilité un espace où chacun peut trouver sa place et pas seulement ceux qui disposent de ressources. Il vise, comme aucun autre système, à réaliser le rêve de José Martí de conquérir toute la justice.

La principale force pour atteindre un tel objectif est l'unité, tout ce qui nous unit : les rêves, les préoccupations, mais aussi les angoisses face aux dangers communs. Nous défendrons cette unité, sans discriminations, sans place aux préjugés, aux dogmes ou aux stéréotypes qui divisent injustement les gens”.

Dans ce discours Díaz-Canel a aussi rendu un vibrant hommage à Raúl Castro et à la génération qui a mené la lutte de libération et qui passe le flambeau aux nouvelles générations.

Info

Ceux qui désirent prendre connaissance de l'intégralité des documents du 8ème Congrès pourront trouver tous les documents sur le site web du PCC et sur plusieurs sites de la presse cubaine (Granma, Juventud Rebelde, Trabajadores, Cubadebate, etc.).

La revue Bohemia a consacré un numéro spécial au congrès : No. 13 de 2021.

Le PCC a également annoncé qu'une synthèse des idées, concepts et directives du 8ème Congrès est disponible sur le site du Parti et d'autres instances.

MOEILIJKE EN COMPLEXE ECONOMISCHE TOESTAND

F. Tack

Het eindbilan van de economische toestand voor 2020 en de planning voor 2021 geven een beeld van de moeilijkheden aan dewelke Cuba het hoofd moet bieden en van de complexiteit voor het zoeken naar oplossingen.

De evolutie van het Bruto Intern Produkt (BIP) gedurende de laatste vijf jaren illustreert duidelijk de impact van de Trump periode, met de 242 maatregelen om de blokkade te versterken, en van de coronacrisis die ook Cuba heeft getroffen. Van 2015 tot 2018 kende Cuba nog (bescheiden) groeicijfers : 4 % in 2015, 0,5 % in 2016, 1,6 % in 2017 en 1,2 % in 2018. Vanaf 2019 komt er een daling van het BIP, met 0,2 % voor 2019, en een catastrofale val met 11 % in 2020.

Maar Cuba blijft optimist en plant voor 2021 een groei van 6 tot 7 %, t.o.v. 2020 en aan constante prijzen. Is dit haalbaar of een waanbeeld ?

Welke vooruitzichten voor 2021 ?

Men mikt dit jaar op een graduele recuperatie van de economische activiteit, en op de resultaten van de monetaire éénmaking en de financiële hervormingen, de loonsverhogingen en de toepassingen van de maatregelen van de "Tarea ordenamiento". (Zie Cuba Sí Nr. 209, artikel van Wim Leysens, pag. 9-11 en Cuba Sí Nr. 210, artikel van Regi Rotty, pag.12).

Men verwacht een groei van 19 % van de inkomsten in deviezen door de verkoop van diensten (o.a. telecom-diensten en een gedeeltelijke recuperatie van het toerisme) en goederen. Inzake toerisme werd 2020 afgesloten met ongeveer 1 miljoen bezoekers. 2021 zou moeten kunnen rekenen op iets meer dan 2 miljoen buitenlandse toeristen. Cuba maakt werk van veiligheidsmaatregelen die de bezoekers moeten geruststellen en verschillende luchtvaartmaatschappijen kondigen de heropening van hun vluchten naar Cuba aan. Stijgingen in alle exportmogelijkheden van het land worden tevens verwacht.

Inzake invoer is men op zoek naar mogelijke beperkingen en de prioriteiten liggen vast : 17 % gaat naar etenswaren en 20% naar brandstoffen. Ook 207 miljoen dollar zijn voorzien voor meststoffen en pesticiden (inbegrepen grondstoffen voor de lokale productie ervan).

Het investeringsplan groeit met 22 % en ook daar zijn prioriteiten : defensie, productie van etenswaren, toerisme, hernieuwbare energiebronnen, woningbouw en productie van cement en staal. Het geheel van deze investeringen moet meer dan 11.500 nieuwe jobs opleveren.

Inzake tewerkstelling hoopt men in totaal een groei van 32.000 jobs, waarvan 22.000 in de openbare sector en 10.000 in de privésector. Het is wel nuttig te herinneren dat de laatste 10 jaren de werkloosheid in Cuba beneden de 4 % bleef. Volgens internationale parameters staat dit gelijk met een volledige tewerkstelling. Ter vergelijking : internationale organismen spreken van een verlies van 26 miljoen jobs in Latijns-Amerika en de Caraïben ingevolge de coronacrisis.

Wat zijn de vooruitzichten na de vier eerste maanden van 2021 ?

Tijdens de ministerraad van begin mei benadrukte de Cubaanse regering dat men niet afziet van de groei-doelstellingen. De raad dringt aan op het vinden van interne oplossingen, met zo weinig mogelijk externe afhankelijkheid. De centrale planificatie moet flexibel inspelen op de decentralisatie en de autonomie van alle economische sectoren : de staatsbedrijven, de coöperatieën en de andere beheersvormen. De prioriteit van de prioriteiten is de nationale productie van voedingswaren. Het bedrijfssysteem moet ook de nadruk leggen op de ontwikkeling van de KMO's en de uitbreiding van het telewerk. Gebruik van wetenschap en innovatie moet ontwikkeld worden en het gebruik van hernieuwbare energiebronnen wordt aangemoedigd. De nationale productie moet volledig gericht zijn op de vraag van de interne markt en moet de kwaliteit van alle diensten aan de bevolking verhogen.

Sinds begin 2021, met de invoering van de "Tarea ordenamiento", hebben 172.925 personen hun interesse geuit voor jobaanbiedingen, waarvan 111.797 een aanbod hebben aanvaard (65 %). 52 % van deze jobs zijn in de openbare sector (waar de lonen sterk werden verhoogd) en 48 % in de privésector.

Daarnaast hebben ongeveer 5.000 kandidaten zich ingeschreven in vormingssessies in verschillende sectoren. 33 % van deze werknemers zijn jongeren beneden de 35 jaar, en 36 % zijn vrouwen. 3.635 personen hebben gekozen voor jobs in de landbouwcoöperatieven.

De ministerraad herinnerde eraan dat de economische recuperatie niet mogelijk is op korte termijn, o.a. wegens de moeilijkheden in de toeristische sector die de motor blijft van de economie (alhoewel verschillende luchtvaartmaatschappijen hun vluchten naar Cuba herneemen), en vooral wegens de blijvende verhoogde beperkingen van de economische, commerciële en financiële blokkade opgedrongen door de Verenigde Staten.

Positieve elementen die men zeker mag benadrukken : de gunstige evolutie van de tewerkstelling en een lichte groei van de verkoop in Cubaanse pesos. Eind april had men 80 % van de in omloop zijnde CUC gerecupereerd, een positief ritme voor de zes maanden geprogrammeerde recuperatie. Optimisme en vastberadenheid blijven vooropstaand, niettegenstaande de trage heropstart van het toerisme, de Covid-19 crisis en de blokkade waarvan Biden ogenschijnlijk niet wakker ligt.

Nog op 20 mei bevestigde Alejandro Gil Fernández, de vice eerste minister, verantwoordelijk voor de economie en de planificatie, dat Cuba niet afziet van het objectief van een groei met 6 % in 2021. Hij verklaarde dat indien men een groei aanhoudt van 6 % in 2021 en 2022 men het niveau van het BIP van 2019 zal halen, hetzij ongeveer 56.900.000.000 pesos.

COVID-19 : CUBA COMBAT

F. Tack

En 2020 Cuba avait réussi à maintenir des chiffres peu élevés de cas de Covid-19 (voir l'article dans le Cuba Sí nr. 207 - avril-juin 2020, pages 5-8). Les premiers mois de 2021 les chiffres ont grimpé et avril et mai ont été des mois compliqués avec plus de 1000 cas par jour et un accroissement des décès. Rien qu'en avril, 229 Cubains sont décédés suite au Covid-19, soit 128 de plus qu'en mars.

Pour les quatre premiers mois de 2021 on a enregistré 401 décès, contre 146 de mars à décembre 2020. Le mois de mai confirme la tendance avec 20.472 cas diagnostiqués et 180 décès jusqu'au 20 mai. Ce jour là Cuba signalait 130.543 cas confirmés et 849 décès depuis le début de la pandémie.

Selon les épidémiologistes cubains cet accroissement est dû à des niveaux d'infection et de létalité plus élevés chez les nouveaux variants, mais aussi à l'irresponsabilité, le manque de conscience et le manque de respect des mesures sanitaires de base. N'empêche que comparé à la Belgique, avec un nombre d'habitants équivalent, Cuba n'est pas parmi les mauvais élèves de la classe, au contraire.

La crise a commencé à Cuba le 11 mars 2020, par la détection de symptômes chez quatre touristes italiens, provenant de Lombardie. Le lendemain trois étaient confirmés positifs. Début avril le gouvernement met en place un groupe de scientifiques et d'experts (mathématiciens, démographes, immunologues, médecins, épidémiologistes, génétistes, pédiatres,

gériatres, spécialistes des biotechnologies). Tout est mis en oeuvre dans cette guerre contre la pandémie. 28.000 étudiants en médecine renforcent les équipes médicales. Les quatre laboratoires de biologie moléculaire que comptait le pays en mars 2020 sont aujourd'hui plus de 20.

Dès les premières semaines Cuba conçoit et développe cinq possibles vaccins : Soberana 01, Soberana 02, Soberana plus, Abdala et Mambisa. Depuis début mars Soberana 02 et Abdala sont en phase III des tests, la dernière phase avant l'homologation. De nombreux volontaires ont participé aux tests, et avec les phases d'essai de Soberana 02 et Abdala et la vaccination du personnel médical, plus de 1 million de Cubains ont reçu, fin mai, au moins une dose de vaccin. La vaccination de groupes à risques, dont les personnes âgées, devrait s'étendre de mi-juin à fin juillet. La catégorie 40-59 ans est planifiée pour mi-juin jusqu'à fin août. En juin 22,6 % de la population devrait être immunisée, 33,5 % en juillet et 70 % fin août. L'ensemble avec des vaccins conçus et produits dans le pays, sans la moindre dépendance des multinationales pharmaceutiques.

Cuba a destiné plus de 300 millions de dollars à la lutte contre le Covid-19. Ce chiffre n'inclut pas les frais des centres de confinement et des transports de cas contagieux. Alejandro Gil, ministre de l'économie, estime que l'impact de la pandémie est difficile à calculer, car il est compliqué d'en estimer les effets indirects. Pour 2021 des effets se sont fait sentir dans la production, dans la fermeture d'activités dans le secteur privé (locations de logements, restaurants, bars), certaines usines et des programmes de construction ont été paralysés. Les coûts indirects pourraient largement dépasser le montant des frais directs.

Le secteur touristique, la locomotive de l'économie cubaine, a été particulièrement frappé. Des efforts ont été développés pour relancer le tourisme, et plusieurs compagnies aériennes ont annoncé la reprise des vols vers les aéroports cubains. Cuba est une des rares destinations touristiques où chaque installation dispose d'un médecin, d'une infirmière et d'un épidémiologiste. Et ce personnel n'est pas cloîtré dans un local, mais accueille les touristes à l'arrivée à l'hôtel, prend leur température, fait des examens et assure le suivi de tous les voyageurs durant l'ensemble de leur séjour.

La bataille n'est certes pas gagnée, mais Cuba est sur la bonne voie, malgré l'ampleur de la pandémie et les limitations dues au féroce blocus économique, commercial et financier imposé par les États-Unis, et le maintien par Biden de toutes les mesures de renforcement introduites sous le gouvernement Trump. Non seulement Cuba est en mesure de vacciner toute sa population, mais les capacités de production des vaccins permettra de fournir des vaccins à d'autres pays.

Sources :

- www.cubadebate.cu/especiales/2021/03/11/un-ano-de-coronavirus-en-cuba-y-cinco-lecciones-de-pandemia/
- www.trabajadores.cu/20210421/situacion-de-la-covid19-cuba-video
- Nature, 29 avril 2021 - interview du directeur de l'Institut Finlay de La Havane, Vicente Vérez Bencomo.
- www.cubahora.cu/ciencia-y-tecnologia/cuba-los-numeros-de-la-pandemia-bajo-lupa
- www.granma.cu/cuba-covid-19/2021-05-08/el-70-de-la-poblacion-cubana-estara-vacunada-en-agosto-08-05-2021-01-05-21
- www.prensalatina.cu/19-05-21/mantiene-cuba-indicadores-desfavorables-por-covid-19
- www.prensalatina.cu/20-05-2021/cuba-destina-millones-a-enfrentamiento-de-la-covid-19
- www.prensalatina.cu/22-05-2021/cuba-apueda-a-turismo-intachable-en-materia-de-salud

DES SERINGUES POUR CUBA !

Comme vous le savez, grâce à ses chercheurs et ses instituts de biotechnologies, Cuba a développé plusieurs vaccins contre le Covid-19 qui sont en phase finale des essais et seront produits en grandes quantités dans les mois qui viennent. Mais le blocus limite les possibilités d'importation des seringues nécessaires pour la campagne de vaccination. Nous poursuivons dès lors la campagne pour l'envoi de matériel médical, lancée dans le Cuba Sí de décembre, avec une priorité pour l'achat de seringues. Cette campagne est réalisée en collaboration avec Cubabel (association des Cubains résidant en Belgique) et Cubanismo.

Vous pouvez verser votre contribution au compte :
De Vrienden van Cuba vzw - Les Amis de Cuba asbl. avec la mention "matériel médical".
IBAN nr. BE90 5230 8011 7732
BIC : Triobebb

INJECTIESPUITEN VOOR CUBA !

Zoals u het weet heeft Cuba, dank zij zijn vorsers en de biotechnologische instituten, vaccins ontwikkeld tegen de Covid-19, die in het eindstadium zijn van de testen en massaal zullen geproduceerd worden in de komende maanden. Maar de blokkade belet de mogelijkheden voor de invoer van de nodige injectiespuiten voor de vaccinatie-campagne. Wij zetten bijgevolg onze campagne verder, aangekondigd in de Cuba Sí van december, met een prioriteit voor de aankoop van injectiespuiten. De campagne wordt gevoerd in samenwerking met Cubabel (vereniging van de Cubanen die in België verblijven) en Cubanismo.

U kan uw bijdrage storten op de rekening : De Vrienden van Cuba vzw - Les Amis de Cuba asbl, met de melding "medisch materiaal".
IBAN nr. BE90 5230 8011 7732
BIC : Triobebb

Help Cuba helpen! Vaccinatiespuiten voor alle Cubanen.

**Doe een gift!
rekening BE90 5230 8011 7732,
Vrienden van Cuba vzw**

Na massale testen bij het medisch personeel in heel het land dit voorjaar, is Cuba sinds 12 mei begonnen met het vaccineren van alle inwoners van Havana tegen COVID-19. Nog in mei wordt gestart in Santiago en Matanzas en in de tweede helft van juni in de rest van het land. In augustus zal 70% van de bevolking ingeënt zijn en vóór het einde van het jaar de hele bevolking.

Dit gebeurt met vaccins die in Cuba zelf ontwikkeld en geproduceerd zijn, zodat Cuba, in tegenstelling tot andere landen in Latijns-Amerika, Afrika en Azië, niet afhankelijk is van onder patent vallende, peperdure en te traag geproduceerde vaccins uit Europa en Amerika. Cuba zal zijn vaccins ook delen met andere landen, net zoals het sinds het begin van de pandemie zijn dokters en verplegers deelt met landen die hulp vragen. Cuba produceert deze vaccins en heel wat andere geneesmiddelen in eigen land maar de aanvoer van grondstoffen verloopt dikwijls moeilijk wegens de ware oorlog die de VS voeren tegen alle buitenlandse handel van Cuba, ook die met andere landen.

De financiële situatie van Cuba, altijd al hachelijk wegens deze blokkade, is uiterst benard geworden door het wegvallen sinds meer dan een jaar van bijna alle inkomsten uit toerisme. Cuba riskeert te moeten kiezen tussen invoer van vaccinatiespuiten of invoer van olie of van voedsel.

Daarom namen de vereniging van Cubanen in België, Cubabel, samen met de solidariteitsorganisaties Cubanismo en Vrienden van Cuba, het initiatief om spuiten, mondkmaskers en ander nuttig materiaal voor de vaccinatiecampagne in Cuba hier aan te kopen en deze zomer naar Cuba te verzenden.

Tot eind mei hadden de Vrienden van Cuba reeds 5.500 euro opgehaald.

De aankopen zijn volop bezig maar er is nog meer geld nodig, onder andere ook om het transport per container te betalen.

- Stort je gift voor de aankopen en het transport op rekening BE90 5230 8011 7732 van "De Vrienden van Cuba vzw", 1190 Brussel. Mededeling : SOBERANA of medisch materiaal.

- Heb je weet van instellingen, ziekenhuizen, dokterskabinetten... die bedden, rolstoelen, onderzoekstafels, beschermingskledij... kunnen schenken? Er is nog plaats in de container! Neem contact op met de Vrienden van Cuba Gent: vvc.regiorent@gmail.com.

Aidez Cuba à soigner! Des seringues de vaccination pour tous les Cubains.

**Faites un don!
compte BE90 5230 8011 7732,
Amis de Cuba asbl**

Après des tests massifs au printemps parmi les travailleurs de santé du pays entier, Cuba a commencé à vacciner tous les habitants de La Havane contre le COVID-19 le 12 mai. Toujours en mai on commence à Santiago et à Matanzas, puis dans le reste du pays dans la seconde moitié de juin. En août, 70 % de la population sera vaccinée et, à la fin de l'année, la totalité de la population.

Cela se fait avec des vaccins développés et produits à Cuba même, de sorte que, contrairement à d'autres pays d'Amérique latine, d'Afrique et d'Asie, Cuba ne dépend pas de vaccins brevetés, hors de prix et dont la fabrication est lente, en provenance d'Europe et d'Amérique.

Cuba partagera également ses vaccins avec d'autres pays, tout comme elle a partagé ses médecins et ses infirmiers avec les pays demandant de l'aide depuis le début de la pandémie.

Cuba produit lui-même ces vaccins et de nombreux autres médicaments, mais l'approvisionnement en matières premières est souvent difficile en raison de la véritable guerre menée par les États-Unis contre l'ensemble du commerce extérieur de Cuba, y compris celui avec les pays tiers.

La situation financière de Cuba, qui a toujours été précaire en raison de ce blocus, s'est encore dégradée à la suite de la disparition, depuis plus d'un an, de la quasi-totalité des revenus du tourisme. Cuba risque de devoir choisir entre importer des seringues de vaccination ou importer du pétrole ou des denrées alimentaires. C'est pourquoi l'association des Cubains de Belgique, Cubabel, ainsi que les organisations de solidarité Cubanismo et Amis de Cuba, ont pris l'initiative d'acheter ici des seringues, des masques et d'autres matériels utiles pour la campagne de vaccination et de les envoyer à Cuba cet été.

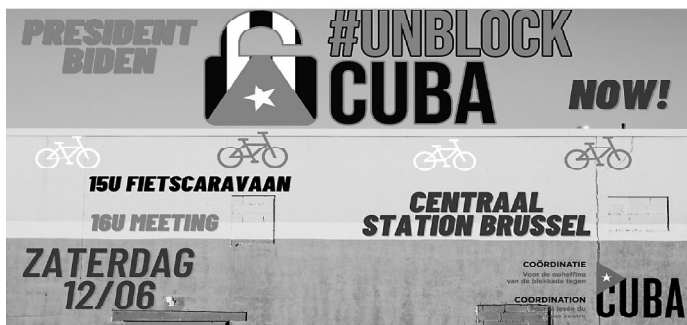
Jusqu'à fin mai, les Amis de Cuba avaient déjà récolté 5.500 euros.

Des achats sont déjà en cours mais il faut encore de l'argent, entre autres pour payer le transport par conteneur.

- Virez votre don pour les achats et le transport au compte BE90 5230 8011 7732 des "Amis de Cuba asbl", 1190 Bruxelles, avec la mention "Soberana" ou "Matériel médical".

- Connaissez-vous des institutions, des hôpitaux, des cabinets médicaux... qui peuvent donner des lits, des chaises roulantes, des tables d'examen, des vêtements de protection... ? Il y a encore de la place dans le conteneur ! Contactez les Amis de Cuba de Gand : vvc.regiorent@gmail.com.

Cuba is voor Biden geen prioriteit: onaanvaardbaar!

Op 12 juni '21, enkele dagen voor het bezoek van president Biden aan België, roepen de organisaties verenigd in de Coördinatie voor de Opheffing van de Blokkade tegen Cuba op tot een protestactie in Brussel. Het is onaanvaardbaar dat Biden zelfs niet de maatregelen van zijn voorganger Trump ongedaan maakt.

Het aantreden van Biden als president van de VS stemde de Cubanen hoopvol dat hij de normalisatie van de betrekkingen opnieuw op het juiste spoor zal zetten. Biden had al te kennen gegeven dat hij de relaties met Cuba wil herbekijken. De Los Angeles Times schreef op 16 februari '21 dat spoedig geldover-

schrijvingen via Western Union naar familie in Cuba (remesas) weer mogelijk zullen zijn en dat diplomatiek overleg wordt opgestart. Maar de krant waarschuwde toen al dat wie hoge verwachtingen heeft, wel eens diep teleurgesteld zou kunnen worden.

Nochtans heeft Biden als hoofd van de uitvoerende macht alle bevoegdheden om 90% van de sancties tegen Cuba op te heffen, aldus Salim Lamrani. Men verwijst veel naar het Congres wat betreft het opheffen van de blokkade, maar volgend voorbeeld maakt duidelijk dat het Congres niet zo belangrijk is. De president kan het filiaal van Ford-auto's in Panama niet de toestemming geven om auto's aan Cuba te verkopen, zonder de instemming van het Congres. Maar hij kan wel de bilaterale handel tussen de VS en Cuba toelaten. Havana zou dan perfect Ford-auto's kunnen aankopen in Miami. Conclusie: de mogelijke obstakels die het Congres de president kan opleggen, kunnen grotendeels omzeild worden en dus is de manoeuvreerruimte van de president heel groot. **Alles is met andere woorden een kwestie van politieke wil.**

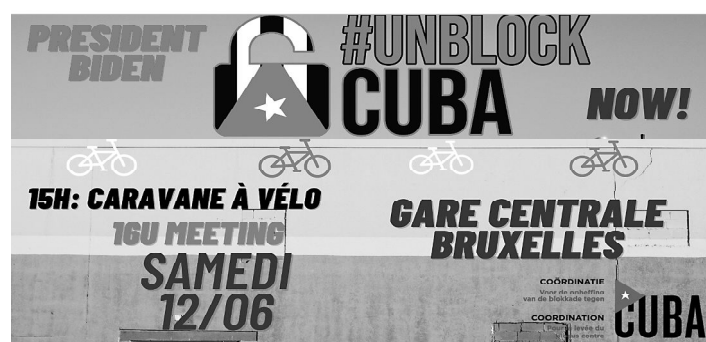
In de huidige coronacontext zou het getuigen van een humanitair beleid als Biden onmiddellijk alle belemmeringen op vlak van gezondheidszorg opheft en de samenwerking in de strijd tegen COVID-19 tussen beide landen stimuleert en de export naar Cuba van medisch materiaal en basisbenodigdheden toelaat. Zeker op dit ogenblik nu Cuba op het punt staat om het Soberana2-vaccin op grote schaal te produceren, heeft het land nood aan een vlotte toevoer. Internationale solidariteitsacties om fondsen te verzamelen die Cuba moeten helpen injectienaalden aan te kopen, zouden dan overbodig zijn.

Iets moeilijker ligt het om Cuba te schrappen van de lijst van landen die terrorisme steunen. De wetgeving hierover schrijft een aantal procedurele stappen voor die tijd vragen. Zo moet de Biden-administratie eerst een rapport opmaken waaruit blijkt dat Cuba gedurende 6 maanden het terrorisme niet heeft ondersteund. Daarna krijgt het Congres nog 45 dagen om opmerkingen bij dit verslag te geven. Met andere woorden het kan september '21 worden.

Ondertussen heeft Jen Psaki, de woordvoester van president Biden, al meerdere keren gezegd dat Cuba geen prioriteit voor de regering is. Biden heeft zijn handen vol om zijn investeringsplan van 6 miljard dollar goedgekeurd te krijgen. Ligt de rest van de VS niet wakker van Cuba, de invloed van de grote gemeenschap van Cubano-Amerikanen in Florida weegt sterk door op de nationale Cuba-politiek. Essentieel voor Biden is de steun van alle democraten in de senaat. Een sleutelfiguur is zeker Bob Menéndez, senator voor New Jersey; hij waarschuwt Biden geen toegevingen aan Cuba te doen zonder tegenprestaties van de andere zijde. Want zowel onder democraten als republikeinen leeft de idee dat de Cubaanse regering niet voldoende doet op het vlak van het liberaliseren van de economie en de politieke vrijheden.

Ook Biden zit op dezelfde lijn. En dat is nu precies voor Cuba het probleem. Cuba staat op zijn autonomie en verzet zich met alle kracht tegen inmenging in de binnenlandse aangelegenheden. Met andere woorden, er zal nog heel wat diplomatiek masseerwerk nodig zijn voor de relaties VS-Cuba helemaal genormaliseerd zullen zijn. Een eerste aanwijzing komt wellicht al op 23 juni wanneer de Algemene Vergadering van de VN de Cubaanse resolutie over de blokkade stemt. Los van het stemgedrag is het uitkijken naar de verklaring die de VS op dat moment zal afleggen over de blokkade tegen Cuba.

Inadmissible : Cuba n'est pas une priorité pour Biden !

Le 12 juin '21, quelques jours avant la visite du président Biden en Belgique, les organisations regroupées dans la Coordination pour la levée du blocus contre Cuba, appellent à une action de protestation à Bruxelles. Il est inacceptable que Biden n'annule même pas les mesures prises par son prédécesseur Trump.

L'arrivée de Biden comme président des États-Unis avait suscité chez les Cubains l'espoir qu'il remettrait la normalisation des relations sur la bonne voie. Biden avait annoncé qu'il voulait revoir les relations avec Cuba. Le 16 février '21 le Los Angeles Times écrivait

que prochainement les transferts d'argent vers les familles à Cuba via Western Union seraient à nouveau possibles et qu'un dialogue diplomatique était démarré. Mais le journal prévenait que ceux qui auraient de trop grands espoirs courraient le risque d'être forts déçus.

Pourtant, selon Salim Lamrani, en tant que chef de l'exécutif Biden dispose de toutes les compétences pour lever 90 % des sanctions contre Cuba. On fait souvent référence au Congrès au sujet de la levée du blocus, mais l'exemple suivant démontre que le Congrès n'est pas si important. Le président ne peut pas autoriser la filiale de Ford au Panama de vendre des voitures à Cuba sans autorisation du Congrès. Mais il peut autoriser le commerce bilatéral entre les États-Unis et Cuba. La Havane pourrait alors parfaitement acheter des voitures Ford à Miami. Conclusion : les obstacles que le Congrès peut imposer au président peuvent en grande partie être contournés et donner une grande marge de manoeuvre à ce dernier. **En d'autres termes tout est une question de volonté politique.**

Dans l'actuel contexte de corona, Biden ferait preuve d'une gestion humanitaire en levant immédiatement tous les obstacles dans le secteur de la santé et stimulerait la collaboration dans la lutte contre le Covid-19 entre les deux pays, et en autorisant l'exportation vers Cuba de matériel médical et de biens de première nécessité. En ce moment où Cuba va produire à grande échelle le vaccin Soberana2, le pays a un besoin pressant de livraisons sans entraves. Les actions internationales pour récolter des fonds qui doivent aider Cuba pour la fourniture de seringues seraient dès lors superflues.

Rayer Cuba de la liste des pays qui soutiennent le terrorisme est plus difficile. La législation concernée prescrit une série de procédures qui demandent du temps. Ainsi l'administration Biden doit d'abord rédiger un rapport qui démontre que Cuba n'a pas soutenu le terrorisme durant six mois. Puis le Congrès dispose de 45 jours pour introduire des remarques au sujet du rapport. Bref, il faut au moins attendre jusqu'à septembre '21.

Entre-temps la porte-parole du président Biden, Jen Psaki, a déclaré à plusieurs reprises que Cuba n'est pas une priorité pour le gouvernement. Biden a les mains pleines pour faire approuver son plan d'investissements de 6 milliards de dollars. Le reste des États-Unis ne se soucie pas beaucoup de Cuba et l'influence de la communauté des Cubano-Américains de Floride pèse lourd sur la politique nationale envers Cuba. Pour Biden le soutien de tous les démocrates au sénat est essentiel. Bob Menéndez, sénateur du New Jersey, est certainement une figure clef. Il prévient Biden de ne pas faire de concessions à Cuba sans contre-prestations. Car aussi bien chez les démocrates que chez les républicains vit l'idée que le gouvernement cubain ne fait pas assez d'efforts dans le domaine de la libéralisation de l'économie et pour les libertés politiques.

Et Biden partage ces idées. Voilà le problème pour Cuba. Cuba tient à son autonomie et s'oppose de toutes ses forces aux ingérences dans ses affaires intérieures. En d'autres termes, il faudra encore beaucoup d'efforts diplomatiques avant de normaliser totalement les relations entre les États-Unis et Cuba. Une première indication viendra probablement le 23 juin, lors du vote à l'Assemblée Générale de l'ONU de la résolution cubaine sur le blocus. En dehors du comportement lors du vote il faudra attendre la déclaration des États-Unis au sujet du blocus contre Cuba en ce moment.

LEVEN IN CUBA IN TIJDEN VAN PANDEMIE

Een kort overzicht van mijn verblijf van 14 maanden in Cuba in tijden van pandemie.

In het begin, einde februari 2020 toen we pas aankwamen in Cuba, was er nog niet veel notie van het gevaar dat nu al wereldwijd miljoenen doden gekost heeft. Daarna was het schrikken... En ik moet bekennen, ik die bijna nooit schrik heb was angstig. We beslisten om het stadje Florida te verlaten voor een klein primitief vissersdorp aan de kust, 40 km van de dichtstbijzijnde bank. Met minder mensen minder kans om het virus te krijgen dachten we.

Na een tijdje bleek dat het in Cuba zeer goed meeviel in vergelijking met andere landen en zeker met België waar in 2020 tot 100 maal meer doden vielen dan in Cuba voor hetzelfde bevolkingsaantal. In Cuba waren ganse provincies zelfs maandenlang volledig coronavrij. We beslisten dus om te blijven en die beslissing hebben we een paar keer verlengd. Van in het begin werden er in Cuba doortastende maatregelen genomen.

Mondmaskers verplicht op straat en in openbare gebouwen en winkels, waar nodig lockdown voor een straat, voor een wijk of voor een stad. Alle niet-essentiële verplaatsingen en bedrijvigheden werden stil gelegd. Ook scholen sluiten was er bij en mensen die het land binnen kwamen in quarantaine zetten. In december 2020 heeft men versoepeld o.a. door familiebezoek van Cubanen uit het buitenland toe te laten zonder quarantaine. Het resultaat was niet goed. Alleen al in januari 2021 werden er evenveel besmettingen opgetekend als in gans 2020 en sindsdien blijft het aantal besmettingen op ongeveer hetzelfde niveau alhoewel nog steeds veel minder slecht dan in België. Einde april 2021 zijn we dan teruggekeerd naar België om eindelijk familie en vrienden terug te zien en om in België gevaccineerd te worden waar het vaccin sneller beschikbaar is dan in Cuba dat zelf 5 vaccins ontwikkelt, een internationaal bewonderde prestatie. Twee van die vaccins zitten in fase 3, de laatste testfase.

En hoe was het om daar te leven? De eerste zes maanden aan de kust hebben we het nieuws gevolgd op een oude kleine beeldbuistelevisie waar we met een antenne slechts 2 kanalen konden zien, Cubavision en het sportkanaal. Het TV signaal aan de kust is niet zo goed en eerder wisselvallig van kwaliteit maar Cubavision geeft steeds zeer goede films en uitgebreide informatie over bv de zogenaamde San Isidrogroep, een zeer kleine groep dissidenten die zeer veel ophef tracht te maken via de sociale media. Zo was de leider van die groep Luis Manuel Otero te zien waarbij hij luid riep dat zijn president Trump was.... Ook de banden tussen die groep en financiering van uit het buitenland worden via foto's van teksten op sociale media van betrokkenen uit de doeken gedaan. Ook een oproep om een invasie te organiseren werd getoond. Extreem rechts op zijn hevigst.

De eerste maanden was het niet steeds gemakkelijk om aan voeding te geraken, vooral groenten. Later is dat beter geworden tot veel beter want dan konden de mensen regelmatig modulus kopen, dit zijn pakketten met het meest noodzakelijke zoals voeding, olie, koffie, shampoo, tandpasta enz. tegen redelijke prijzen en dat buiten de gegarandeerde zaken van de libretta. De laatste maanden werd het kustdorp helemaal opgeknapt. Iedereen die dat wilde kon zijn voorgevel laten schilderen door de gemeente weliswaar overal in dezelfde 2 kleuren. Voordien was er wel een omhaling geweest met vraag om een vrije bijdrage. Ook een wifiantenne werd bijgeplaatst die al lang gepland was zodat we op onze telefoon konden beschikken over internet en ook niet meer buitenhuis moesten gaan om een goed signaal te zoeken om te telefoneren.

We hebben daar uiteraard vriendschap gesloten met een aantal Cubanen waarmee we lief en leed gedeeld hebben. Eindejaar werd natuurlijk het varken geslacht wat we ook hielpen kweken via een bijdrage van aankoop van een zak voeding. En we hebben veel genoten van de zee. De Cubanen verklaarden me gek in januari omdat ik ging zwemmen in zee. Veel te koud vonden ze... Maar zo goed als elke dag ging ik zwemmen ook als er golfslag was. De natuur is er nog sterk aanwezig met hagedissen in de tuin, veel zeemeewen, periodes met overvliegende flamingos of Pelikanen die vlakbij kwamen drijven. Prachtige zonsopgangen ook. De dagen gleden zo rustig voorbij levend met de natuur rondom. Maar vele dagen ook was er feest in een van de huisjes in de buurt met superluide reggaeton muziek en dat vaak tot 2u. 's morgens... Dat waren de dagen dat je niet kon genieten van de natuur.. Maar ik dacht ook dikwijls aan mensen die de epidemie moesten uitzitten in België op een klein appartement en besefte maar al te goed dat we bevoorrecht waren. Wat wel langzaam een (luxe)probleem werd was het gebrek aan goed bier... De goede Cubaanse bieren Bucanero en Cristal werden moeilijker en moeilijker te verkrijgen en vervangen door Hollanda uit Nederland, Belga (!) uit Spanje enz.. Gelukkig had ik 3 pakken van 24 blikjes Bucanero en een pak Cristal gekocht toen we een uitstap maakten naar Santiago de Cuba in het begin van de pandemie. Met elke zondag er eentje te drinken kon ik het uithouden tot op het einde... Brood bakte ik zelf in een broodmachine die we uit België hadden meegebracht. Het meel was gekocht in een dollarwinkel in Florida. Die dollarwinkels zijn door de overheid uit de grond gestampt om de broodnodige deviezen te genereren. Met de winst kunnen dan goederen in het buitenland gekocht worden en kunnen de andere winkels ook geholpen worden.

In het begin was er niet veel volk in de dollarwinkels maar naar gelang iedereen die dat wenste aan een dollarbankkaart kon geraken veranderde dat in het tegendeel en ontstonden er ook daar wachtrijen. Sommige winkels gaven voorrang aan mindervaliden en oude mensen maar andere dan weer niet... En ook is het bevoorradingsstelsel niet steeds consistent. Zo bv kon er maandenlang stapels toiletpapier in de winkel liggen om daarna lange tijd geen toiletpapier meer te verkopen. Dat toiletpapier was trouwens voor ons in het begin een probleem dat opgelost werd met stukjes stof, afval van een naaister... Elk probleem kent zijn Cubaanse oplossing ! Of toch bijna elk probleem want op een bepaald ogenblik was er geen vulling voor tanden meer bij gebrek aan deviezen. Ik heb dan voor een paar honderd euro tandvulling gekocht in België en laten opsturen zodat niet alleen ik maar ook andere mensen er konden mee geholpen worden. De Cubaanse post had veel vertraging, zo een 3 maanden. Gelukkig had ik gans die periode slechts lichte tandpijn.

Een vergelijking met de periode especial, de economische crisis na de val van het socialistisch blok leert dat het nu anders is. Er zijn bv geen apagones meer, de geplande periodes waarin er in bepaalde wijken geen electriciteit is .

Anderzijds zijn er mensen die profiteren van de schaarste van sommige consumptiewaren om woekerprijzen te vragen. Indien het gaat om de meest noodzakelijke producten waarvoor de regering een prijs heeft vastgelegd dan mag iedere Cubaan wel een klacht neerleggen en worden de verkopers aangepakt. Op de website van Revolico waar de Cubanen aan elkaar kunnen verkopen zie je dat de verkopers zelden de prijs afficheren maar steeds vragen hun te contacteren... In een winkeltje waar materialen werden verkocht vroeg men mij 350 Cup dit is bijna 15 dollar aan de officiële koers voor een kleine ledlamp die echter nergens anders te vinden was. De niet officiële koers van de dollar is het dubbel van de officiële koers of zelfs iets meer. Dat maakt het zeer moeilijk voor mensen die niet over dollars beschikken en toch iets willen kopen in de dollarwinkel.

Al met al was het een boeiende ervaring en uiteraard valt er nog veel meer te vertellen maar de hoofdredacteur zegt me altijd dat mijn stukken te lang zijn...

Regi Rotty

Presidentieel decreet ten voordele van de vrouw

Op 8 maart, internationale dag van de vrouw, publiceerde Cuba in het staatsblad, Gaceta Oficial de Cuba, de inhoud van een gloednieuw presidentieel decreet. Dit decreet werd reeds in februari op punt gezet, maar pas op 8 maart gepubliceerd om de eenvoudige reden dat het om het 'Nationaal programma voor de vooruitgang van de vrouwen' gaat. Het programma beoogt het welbevinden en de integratie van vrouwen in de Cubaanse samenleving.

Ondanks het feit dat de Cubaanse grondwet mannen en vrouwen als gelijken beschouwt en dat discriminatie op welk vlak dan ook tegenover vrouwen onwettig is, betreurt de Cubaanse vrouwenorganisatie dat dit gelijkheidsprincipe op verschillende vlakken niet gevrijwaard is voor alle Cubaanse vrouwen. Zo is er het probleem van intra familiaal geweld waarbij vrouwen slachtoffer zijn van fysiek en vaak seksueel geweld. Daarnaast heeft het nieuwe economische model ook een impact op het inkomen en daaraan verbonden de financiële (on)afhankelijkheid van de vrouw.

De vrouw is echter de hoeksteen van de Cubaanse maatschappij en daarom is het belangrijk dat elke vorm van discriminatie en geweld tegenover vrouwen bestreden wordt. Zodat zij, zoals beschreven staat in de grondwet, volwaardig kan deelnemen aan de samenleving en dit op alle levensdomeinen.

Het programma stelt een hele reeks maatregelen en actiepunten op met als doel vrouwen financieel te emanciperen en discriminatie tegen te gaan. Om dit te realiseren, werken verschillende sectoren samen zodat vrouwen op alle vlakken empowered worden: onderwijs, preventie, sociaal werk, wetgeving, gezondheidszorg, voortplanting en ten slotte statistiek en onderzoek. Door vanuit verschillende invalshoeken te werken ontstaan er structurele mechanismen die waken over gendergelijkheid.

De Cubaanse vrouwenorganisatie (Federación de Mujeres Cubanas) zal mee toezien op de implementatie en opvolging van het programma en zal indien nodig bijsturen en aanbevelingen formuleren om de situatie van vrouwen te verbeteren. 8 maart is dan ook niet zomaar gekozen om dit decreet bekend te maken. De keuze voor 8 maart is symbolisch en is een uiting van respect tegenover vrouwen als hoeksteen van de Cubaanse maatschappij.

Alexandra Dirckx

PABLO DE LA TORRIENTE BRAU NE RENTRERA PAS A CUBA

Freddy Tack

Fin mars des articles dans la presse cubaine évoquent l'éventuel retour des restes de Pablo de la Torriente Brau, révolutionnaire tombé lors de la guerre civile espagnole, volontaire dans les brigades internationales.

60 ans d'efforts et de recherches

Pablo de la Torriente Brau est tué durant la bataille de la Carretera de la Coruña, au nord-est de Madrid. Cinq soldats internationalistes réussissent à récupérer son cadavre dans les lignes ennemies. Son corps est embaumé et enterré le 23 décembre 1936 au cimetière Chamartín de Madrid. Le 13 juin 1937 ses restes sont exhumés et transférés dans la niche 3772 du cimetière de Montjuïc à Barcelone, en vue d'un transfert à Cuba, selon ses vœux et le désir de son épouse. Suite à la défaite des républicains espagnols le transfert ne sera jamais réalisé. La niche 3772 du cimetière de Montjuïc était une concession pour deux ans. Le 26 septembre 1939 cette concession a pris fin et les restes sont enterrés dans une fosse commune, dont l'endroit n'est pas spécifié.

Dès 1960 le consulat cubain en Espagne entame des démarches pour la récupération des restes de Pablo de la Torriente Brau. En 1963 des recherches menées par l'ambassade de Cuba indiquent que la fosse commune a été creusée à proximité de la niche, mais l'exhumation était impossible à l'époque. En 1970 Zoe, la soeur de Pablo à l'occasion de parler avec l'ouvrier qui a transféré le corps. Selon cet homme il a été enterré avec 11 autres corps, probablement de combattants fusillés. En 2009 Zoe met à disposition des chercheurs une touffe de cheveux de Pablo en vue d'éventuelles recherches d'ADN.

En 2018 une convention est signée entre le gouvernement Catalan, les autorités de Barcelone et le Consulat Général de Cuba dans la région, permettant de réactiver les recherches et un éventuel rapatriement. Finalement le 28 avril les travaux d'ouverture de la fosse commune ont lieu. Il fallait bien sûr avant tout retrouver le corps et le soumettre aux analyses scientifiques. Le 12 mai les autorités catalanes communiquent les conclusions des recherches effectuées : l'endroit désigné pour être la fosse commune a été creusé profondément et on n'a pas retrouvé de restes humains.

Il n'y a pas d'autres hypothèses concernant l'endroit où Pablo de la Torriente Brau aurait pu être enterré. Les recherches sont arrêtées. Ceci met fin aux espoirs de pouvoir un jour rapatrier les restes du journaliste, écrivain et combattant révolutionnaire internationaliste.

PABLO DE LA TORRIENTE BRAU

Pablo de la Torriente Brau est né à San Juan de Costa Rico le 19 décembre 1901. Il grandit et vit à Cuba, y fait ses études et y entame sa lutte anti-dictatoriale et anti-impérialiste. Il a été persécuté, emprisonné et exilé suite à ces activités. En 1920 il commence sa carrière de journaliste. Au travers de ses chroniques, reportages et interviews il renouvelle en profondeur le style journalistique de l'époque et devient le doyen du genre des témoignages à Cuba. Son oeuvre comprend des nouvelles, des contes, dans un langage populaire et plein d'humour.

En 1930 il rejoint le Directoire Révolutionnaire dès sa création et participe activement aux luttes contre le dictateur Machado. Le 30 septembre il est blessé durant une manifestation. Deux mois plus tard, le 30 novembre, sa participation à une autre manifestation le mènera en prison et l'oblige à rejoindre la clandestinité dès sa libération. En 1931 il passe encore trois mois en prison, puis un an à la prison modèle de l'Île des Pins (aujourd'hui Île de la Jeunesse). Ces expériences lui inspirent deux reportages renommés "105 días preso" (prisonnier 105 jours) et "Presidio Modelo o La isla de los 500 asesinatos" (la prison modèle ou l'île des 500 assassinats).

En 1935 il connaît l'exil aux États-Unis. C'est là qu'il milite contre la guerre menée par Franco en Espagne et qu'il soutient les combattants républicains. En juillet 1936 il part pour la République Espagnole comme correspondant de plusieurs publications latino-américaines et nord-américaines. Ces chroniques sont publiées postérieurement sous le titre "Peleando con los milicianos" (Combattant avec les miliciens). Il devient le commissaire politique d'un bataillon des brigades internationales combattant aux côtés des républicains espagnols. Il est tué le 19 décembre 1936 à Majadahonda, durant l'héroïque défense de Madrid.

Parmi ces oeuvres les plus célèbres on peut citer, entre autres, "Aventuras del soldado desconocido cubano" (Aventures du soldat inconnu cubain) et "Cartas cruzadas" (deux tomes de lettres échangées durant son exil, une lecture passionnante). Le "Centro Cultural Pablo de la Torriente Brau", fondé à La Havane en 1996, préserve les archives et les documents de l'écrivain, journaliste et brigadiste cubain.

Pablo de la Torriente Brau

Sources :

- www.cubadebate.cu/noticias/2017/03/27/buscando-a-pablo-el-escritor-y-brigadista-cubano-enterrado-en-montjuic
- www.cubadebate.cu/noticias/2021/04/28/buscan-restos-del-escritor-cubano-pablo-de-la-torriente-brau-quien-murio-en-la-guerra-civil-espanola
- www.cubadebate.cu/noticias/2021/05/03/en-busca-de-pablo-de-la-torriente-el-poeta-y-brigadista-cubano-que-miguel-hernandez-intento-repatriar
- www.juventudrebelde.cu/internacionales/2021-05-12/culmina-busqueda-de-escritor-cubano-caido-en-espana
- www.ecured.cu/Pablo_de_la_Torriente_Brau

DE JOUR EN JOUR

F.T.

Collaboration scientifique Belgique-Cuba

Team-VLIR est un projet de collaboration internationale entre l'université de Camagüey (UC) et la Belgique. L'université d'Anvers soutient, avec un budget de 300.000 €, de 2017 à 2021, un centre de recherche et de production de bio-actifs végétaux, qui aide à la production de produits cosmétiques, d'hygiène, et de compléments d'origine végétale. L'étude contribue à la formation de professionnels dans ce domaine.

De bonnes perspectives se dessinent pour la production d'un bio-insecticide, d'un bio-fongicide et d'un bio-fertilisant. 85.000 € sont investis à l'UC dans un laboratoire de biotechnologie et de chimie des plantes. Le groupe de recherche qui chapeaute le projet de collaboration comprend également des académiciens de l'université de La Havane, l'université de Las Villas, l'université de Santa Clara et l'université d'Oriente.

Prensa Latina, 23/02/2021.

Des vélos publics à La Havane

La Direction Générale de Transport Provincial de La Havane, en collaboration avec le Centre de Recherches et de Gestion Environnementale des transports, ont développé une stratégie de mobilité cycliste. Un système de vélos publics est en projet "Ha'Bici-Neomovilidad" et sera équipé de 9 cyclo-stations avec au total 350 vélos.

Cubadebate, 29/04/2021.

Président à 14 ans

Oscar Águila Sarduy est président du CDR (Comité de Défense de la Révolution) 3 Camilo Cienfuegos, dans la commune Plaza de la Revolución à La Havane. Il a été élu à 14 ans comme président et coordinateur du CDR, devenant ainsi le plus jeune président de CDR du pays. Avant son élection il était déjà responsable des gardes et des tâches de prévention dans son CDR. Selon lui le meilleur travail idéologique est de servir la communauté, d'aider les gens à chercher des solutions à leurs problèmes. Il a ainsi lancé un projet de production d'aliments pour l'auto-consommation dans son quartier (bananes, salades, tomates, haricots, poulets, lapins, un cochon).

Son prestige est grand dans le quartier et il est entouré d'une équipe de jeunes qui le soutiennent dans son action. Et tout cela en poursuivant ses études pour devenir avocat.

Cubadebate, 04/05/2021.

L'indépendance de Cuba : 20 mai 1902 ?

Antony Blinken, secrétaire d'État nord-américain (ministre des affaires étrangères) a fêté le 20 mai le soi-disant 119e anniversaire de l'indépendance de Cuba. Cette célébration reflète la nostalgie du néocolonialisme que les États-Unis voudraient perpétuer, et le retour de la doctrine Monroe comme ligne politique à appliquer. Les autorités cubaines ont, à juste titre, dénoncé cette manipulation de l'histoire, car le 20 mai 1902 Cuba n'est pas devenu indépendant. Le pays a vécu alors sous occupation militaire, sans pouvoirs souverains, sous le joug de l'amendement Platt et des gouvernements successifs de Washington, jusqu'à la chute de Batista. Bruno Rodríguez, ministre cubain des affaires étrangères, l'a bien souligné : la véritable indépendance de Cuba a été réalisée le 1er janvier 1959, avec la victoire de la Révolution.

Prensa Latina, 20/05/2021.

Projets de loi contradictoires !

Amy Klobuchar et Patrick Leahy, démocrates, et Jerry Moran, républicain, ont déposé un projet de loi pour la liberté des exportations vers Cuba. Cette loi devrait ouvrir de nouvelles opportunités économiques pour les entreprises et les agriculteurs nord-américains avec des possibilités d'exportation vers Cuba.

Prensa Latina, 21/05/2021.

Par contre le Nuevo Herald de Miami, annonce que Bob Menendez et Marco Rubio, ennemis confirmés de Cuba, vont présenter un projet de loi contre le rhum Havana Club, soi-disant pour protéger les entrepreneurs nord-américains dont les biens ont été nationalisés selon les normes internationales. Ils veulent ainsi favoriser Bacardi, entre autres dans le domaine des marques commerciales. Pour rappel Bacardi a généreusement financé l'étude et la promulgation de la loi Helms-Burton, et Marco Rubio est un des fervents collaborateurs de Donald Trump.

Cubasi, 21/05/2021.

EN PARCOURANT LA PRESSE CUBAINE LES CUBAINS ONT LA PAROLE

F.T.

Des étudiants

La revue Alma Mater (revue de la Fédération des Étudiants Universitaires), dans son numéro de janvier-mars 2021, a donné la parole aux étudiants qui expriment leurs espoirs pour l'année 2021. Quelques échantillons :

◆ Pedro Jorge Velázquez, étudiant en journalisme : "Tout processus impactant l'économie génère de l'incertitude chez les citoyens. L'incertitude s'exprime en insécurité, réclamations, plaintes, désespérance et perte de confiance... Le peuple proteste pour tout ce qui va mal, se préoccupe de tout, critique, et cela se reflète dans les réseaux sociaux. Cette capacité active, le peuple cubain l'a reçue de la Révolution, car elle a mis dans les mains du peuple un pouvoir qu'il n'avait jamais détenu, le pouvoir de décider quel pays il veut".

◆ Giselle Armas Pedraza, projet Notre Amérique Flacso Cuba : "Le socialisme cubain continue sa restructuration, c'est le moment d'approfondir les données sociales, de la critique responsable, de réinventer la façon de faire de la politique et surtout de créer aujourd'hui cette société que nous voulons. La Révolution c'est l'art de rendre possible l'impossible".

◆ Yosvany Montano, historien : "Il faudra une année où l'imagination fonctionne comme la ressource fondamentale. L'imagination qui gagne de l'espace dans la routine politique, l'accommodement idéologique, aux vieilles formes de construire des consensus, et épuiser nos capacités de générer la beauté".

L'ancienne génération

Guillermo García Frías, commandant de la Révolution : Croyez-vous que la Révolution soit en danger ? "Je ris, car ce sont des tentatives désespérées de l'ennemi. Combien de choses ont-ils tentées contre nous ? Ils inventent par-ci par là. Mais cela, un danger pour la Révolution ? Oubliez-le. Ils vont continuer ces tentatives. Aussi longtemps qu'existe l'impérialisme nous auront un ennemi présent".
Que pensez-vous faire de votre vie aujourd'hui ? " J'ai 24 entreprises sous ma direction, et parmi elles la plus importante est la conservation de la flore et de la faune. J'y consacre tout mon temps".

Cubadebate, 10/03/2021.

Une élue infatigable

Yaniet Cabas Moreira, une des 4.000 femmes élues comme déléguées de circonscription du Pouvoir Populaire, et vice-présidente de l'Assemblée Municipale de Imías (province de Guantánamo) : "Pour moi le Pouvoir Populaire implique l'exercice effectif de ce pouvoir par le peuple organisé de manière démocratique et participative, dans les différents aspects de la vie". Avez-vous des satisfactions dans l'exécution de votre mandat ?

"Un million ! Entre autres rencontrer une population satisfaite, qui valorise notre travail, qui comprend, participe, crée, apporte, rêve et s'engage à construire un Imías meilleur".

Vous faites partie d'une armée de femmes qui construisent chaque jour un meilleur pays au travers du Poder Popular. Que leur diriez-vous ?

"De continuer ensemble à défendre l'immense oeuvre de la Révolution cubaine qui nous a donné l'opportunité de travailler pour notre futur en conditions égales avec les hommes. De s'engager dans chaque chose que nous entreprenons. De parler avec nos enfants, de ne pas laisser mourir notre riche histoire, de ne pas se reposer aussi longtemps qu'existe une personne insatisfaite".

Trabajadores, 27/03/2021.

La lecture accompagne

Liliana María Alfonso Sánchez, licenciée en gestion de l'information : "Lire c'est se sentir accompagné. Souffrir. Se détendre. Tolérer. S'émotionner. Expérimenter la haine et l'amour. Croître. Voler haut et voler loin. Mais, toujours, croire en la compagnie de présences aussi puissantes que tangibles. Toujours, pour toute éternité, un bon livre sera disponible pour être notre meilleure compagnie. Lire c'est comme faire un voyage interminable. Les livres sont les compagnons magiques qui nous permettent d'aller plus loin".

Cubadebate, 29/03/2021.

La mémoire sous les balles

Gilberto Pastrana Perdigón, combattant à Playa Girón en avril 1961 : "Après minuit nous arrivons à la Centrale Australia. Fidel nous accueille et nous donne l'ordre de mettre l'ennemi en déroute en 72 heures, car les mercenaires veulent créer une tête de pont pour se faire reconnaître internationalement et demander une intervention directe du gouvernement yankee... J'ai été blessé et la balle m'a traversé. Je m'en suis rendu compte quand j'ai senti mon pantalon plein de sang. Le napalm m'a aussi brûlé et j'ai toujours les cicatrices sur mes mains... Nous avons été à Girón sans contrepartie matérielle aucune. Nous y allions par conviction. Là est la différence fondamentale qui nous a donné la victoire. Malgré tout l'armement dont vous disposez, si vous n'êtes pas prêt à mourir pour vos principes, cet armement ne vous sert à rien".

Artemisadiario, 16/04/2021.

Le médecin de la famille

Daisy Pérez Sol, de Marianao (La Havane) : "Les autorités communales ont décidé de donner les cabinets de consultation des médecins de la famille, en mauvais état, aux familles qui nécessitent un logement, pour que celles-ci les réparent. Nous avons perdu deux cabinets de consultation dans les environs et notre cabinet doit dès lors accueillir plus de patients, et il est aussi menacé d'écroulement. Nous ne devons pas perdre ce merveilleux système de base. Nous sommes certains qu'une autre alternative efficace peut être adoptée".

Juventud Rebelde, 10/05/2021.

Mon droit de réponse

Teresa Melo, journaliste : "Être heureux est aussi un acte de résistance. Cela ne vous a pas frappé que ceux qui empoisonnent nos vies à Cuba sont toujours actifs dans ce que j'appelle "le mode obscur" ? Leur vision est toujours négative, ils ne voient pas les sourires, ils font tout un plat, ils ne voient pas l'accolade, ils voient le mur sans peinture, ils ne voient pas le repas partagé, ils ne voient que le contenu... Je ne nie pas l'insatisfaction suite aux erreurs, et tout ce qui peut être amélioré et perfectionné, mais les réseaux ne sont pas mon sac à dos de plaintes et de suggestions, ni mon ministère de la Culture, ni mon Institut du Livre, ni mon gouvernement, ni aucune des institutions où je m'adresse de vive voix pour discuter. Que s'en aille la sécurité des claviers et vive la vie en dehors d'eux".

Granma, 10/05/2021.

De wet op het dierenwelzijn: een voorbeeld van dialoog tussen burger en overheid

In zijn slottoespraak voor het VIII Congres van de PCC beklemtoonde president Díaz-Canel de noodzaak van de dialoog met de bevolking. Bij aanvang van hetzelfde Congres waarschuwde Raúl Castro voor opposanten die verwarring en onvrede willen zaaien door thema's te misbruiken die de bevolking raken (zoals dierenrechten, LGTB+, racisme). Hoe kan de regering de dialoog behouden, zonder het paard van Troje binnen te halen? Een voorbeeld van hoe de overheid met deze spanning omgaat, vinden we in de discussie over het dierenwelzijn.

In Cuba is er een groeiende beweging van burgers en organisaties die zich bekommeren om het dierenwelzijn. Al jaren zijn op lokaal vlak burgerinitiatieven actief met de opvang van verwaarloosde dieren. Op internet vinden deze groepen mekaar terug en verenigen zich in platforms.

Op 26 februari 2021 keurde de Staatsraad de wet op het Dierenwelzijn goed, die een aantal vroegere verordeningen herneemt en aanvult met een aantal belangrijke verbeteringen. De wet wordt van kracht negentig dagen na de publicatie in het Staatsblad (10 april 2021). In die tussenperiode treedt de overheid in dialoog met dierenwelzijnsorganisaties om invulling te geven aan de uitvoering van de wet.

Wat staat in de nieuwe wet?

De wet vertrekt van het principe dat de gezondheid van de mensen strikt verbonden is met de gezondheid van de dieren. Daarvoor is een mentaliteitswijziging nodig en zal dierenmishandeling bestraft worden. De overheid richt het Centro Nacional de Sanidad Animal (Cenasa) op dat moet toezien op het dierenwelzijn, zoals beschreven in de nieuwe wet.

Een eerste probleem dat wordt aangepakt betreft het dierenwelzijn algemeen. De wet laat toe om te omschrijven onder welke voorwaarden mensen (huis)dieren kunnen houden, zodat misbruiken en verwaarlozing kunnen bestreden worden.

Een tweede uitdaging betreft de vele straatkatten en -honden. De wet voorziet de mogelijkheid tot de oprichting van openbare opvangcentra en erkent de particuliere initiatieven die al jaren dieren met eigen middelen opvangen.

Als derde pijnpunt belooft de wet een opwaardering van de dierenklinieken die de laatste jaren in slechte omstandigheden moesten werken. De dierenartsen krijgen de opdracht om mee te waken over het dierenwelzijn, ook van de huisdieren. De dierenartsen krijgen ook officieel de ruimte om (na hun uren en voor eigen rekening) samen te werken met private dierenrechtenorganisaties.

De wet laat nog wel rituele dierenoffers, die in de santería-godsdienst frequent voorkomen, toe. Ook hanengevechten worden niet verboden, maar enkel deze georganiseerd in de 'hanenclubs' van het overheidsbedrijf Flora y Fauna worden toegelaten. Hondengevechten zullen voortaan wel strafbaar zijn.

Wet in dialoog met het middenveld opgesteld

Het Ministerie voor Landbouw (Minag) wijst erop dat de wet in dialoog met de dierenwelzijnsorganisaties is opgesteld. In januari 2020 werkte een multidisciplinaire werkgroep van 42 overheidsinstellingen en dierenrechtenorganisaties samen mee aan het uitschrijven van het wetsontwerp. Het streefdoel was november van dat jaar. Eén van de betrokken dierenorganisaties was Asociación Nacional para la Protección de Animales y Plantas (Aniplant), de enige met een overheids-erkenning. Daarna vaardigde de regering speciaal een decreet uit, dat de burgers toeliet om hun voorstellen via mail tot 15 december 2020 in te dienen. Bovendien kreeg iedereen van 3 tot 23 november 2020 de kans om het ontwerp van wet via de website van Minag te commentarieren. De pagina werd meer dan 6.000 keren geconsulteerd en leverde 1.200 interessante reacties op.

Maar het wetsontwerp kreeg in november 2020 geen goedkeuring van de Algemene Vergadering (het parlement).

Nu is het voorstel uiteindelijk wel goedgekeurd. Deze dierenrechtenorganisaties worden nu verder betrokken bij de uitvoering van en de communicatie over de wet.

Een lange strijd van het middenveld

Nora Pérez García, directrice van Aniplant, is zeer tevreden met de nieuwe wet en roept alle dierenorganisaties op om mee te werken aan de uitvoering ervan. Reeds in 1998 deed Nora Pérez García haar eerste oproep voor een wet op het dierenwelzijn. 'Cuba viert, de dierenvrienden ontploffen van vreugde', reageerde de toegelaten maar niet officieel erkende burgerbeweging Cubanos en Defensa de los Animales (CEDA). De laatste twee jaar kende de dierenrechtenbeweging in Cuba een sterke opleving. Op 7 april 2019 stapten 500 Cubanen door de straten van Havana op om een wet op dierenwelzijn te eisen. Het was de eerste onafhankelijke en niet politieke manifestatie die door de Cubaanse autoriteiten werd toegestaan.

Op 19 februari 2021 betoogden een tiental actievoerders onder leiding van activiste Beatriz Batista, directrice van Refugio voor het ministerie van Minag tegen het uitblijven van de wet op dierenwelzijn. Dezelfde dag nog werden zij ontvangen door de vice-minister Ydael Pérez Brito, en konden ze hun bezorgdheden op tafel leggen. De ontmoeting werd door de actievoerders rechtstreeks via hun facebookpagina gelivestreamd, tot halverwege een functionaris van het ministerie verzocht om hiermee te stoppen. De officiële krant Granma bracht uitvoerig verslag van deze ontmoeting onder de titel 'Een respectvolle en constructieve dialoog over de bescherming van dieren'. De vice-minister verklaarde daar dat dezelfde maand februari de wet zal goedgekeurd worden.

Oppositiekrachten misbruiken de dierenrechtenorganisaties voor eigen doeleinden

Oppositiekrachten springen maar al te graag op de kar van de dierenrechtenbeweging en kleuren in hun communicatie de berichtgeving bij in functie van hun uiteindelijke doel: het discrediteren van de Cubaanse overheid. De notoire anti-regeringswebsite CiberCuba bericht over de nieuwe wet met de commentaar: "de dialoog tussen de regering en de dierenrechtenverdedigers verliep in een sfeer van spanningen, aanvallen en bedreigingen naar de activisten".

Cubanet.org leidt zijn artikel in met de paragraaf: "Na veel getalm heeft Cuba sinds 28 februari een wet op het dierenwelzijn. De goedkeuring werd onder allerlei excuses gedurende maanden uitgesteld. Maar uiteindelijk is de wet een overwinning van de Cubaanse dierenrechtenverdedigers. Ondanks de talrijke obstakels, ondanks het onbegrip en de aanvallen hebben zij zich nooit gewonnen gegeven en hebben zij er hard voor gevochten".

Slotbeschouwing: een participatief proces dat navolging verdient

Sinds enkele jaren hebben veel Cubanen toegang tot internet. De introductie van 3G maakt dat de Cubanen meer dan ooit via hun smartphone met elkaar communiceren. Dat heeft ook zijn gevolgen voor de sociale media en de burgerinitiatieven die hiervan veelvuldig gebruik maken.

De Cubaanse overheid moet met deze nieuwe realiteit leren omgaan. De staat heeft niet langer meer het monopolie op informatie.

Wat de dierenbeweging betreft, deze kent de laatste jaren een sterke groei. Aan de basis ligt wellicht het sociologisch gegeven dat in Cuba een middenklasse is ontstaan die geld over heeft voor hun huisdieren en die gevoelig is voor het dierenwelzijn in het algemeen. In deze context kennen lokale initiatieven die acties ondernemen of sensibiliseren over zwerfdieren steeds meer succes. De regering wordt uitgedaagd om een antwoord te bieden op de gevoeligheden die dergelijke bewegingen naar boven halen.

In dat verband is de reactie van de juridische directeur van Minag op de wet voor dierenwelzijn opmerkelijk en veelbelovend. Hij sprak zijn sterke tevredenheid over de participatie van dierenorganisaties bij de opstelling van de wet op dierenwelzijn uit. Hij wil dezelfde participatieve manier van werken verder toepassen voor andere wetten die tegen oktober 2021 moeten klaar zijn, zoals de wet op voedselautonomie en de wet over voedselopvoeding.

Ook de dierenrechtenactivisten zijn doorgaans tevreden, al hebben ze zeker nog punten van kritiek (rituele slachtingen / hanengevechten) en blijven zij waakzaam. Maar het is een mijlpaal: de wet op het dierenwelzijn is een belangrijke stap in die zin dat de inspanningen van burgerorganisaties in een wet hebben geresulteerd. Dat opent perspectieven voor andere bewegingen zoals de LGTB+ beweging. Deze ijvert ervoor dat het homohuwelijk in de nieuwe familiewet, momenteel in voorbereiding, wordt opgenomen.

Voor de Cubaanse overheid is een oprechte dialoog aangaan met de nieuwe burgerinitiatieven wellicht de beste strategie. Daardoor versterkt ze enerzijds haar banden met de bevolking, complementair aan de inbedding via de massaorganisaties. Anderzijds ontnemt de overheid de politieke oppositie de ruimte om de burgerbewegingen te accapareren.

Bronnen:

- <http://www.granma.cu/cuba/2021-02-19/dialogaron-sobre-proteccion-animal-en-cuba-autoridades-del-ministerio-de-la-agricultura-y-grupos-protectores>
- <http://www.granma.cu/cuba/2021-03-03/dialogan-autoridades-del-minag-y-grupos-protectores-sobre-la-implementacion-del-decreto-ley-de-bienestar-animal-27-02-2021-11-02-20>

Wim Leysens

Inhoud - Sommaire

3	Edito	12	El bloqueo
4	Actua : Generatiewissel binnen de Cubaanse revolutie	14	Leven in Cuba in tijden van pandemie
6	Actua : 8me Congres du Parti Communiste de Cuba (PCC)	15	Presidentieel decreet ten voordele van de vrouw
8	Actua : Moeilijke en complexe economische toestand	16	Historia : Pablo de la Torriente Brau
9	Actua : Covid-19 : Cuba combat	17	De jour en jour
11	Help Cuba helpen - Aidez Cuba à soigner	18	En parcourant la presse cubaine
		20	De wet op het dierenwelzijn
		22	Colofon

De Vrienden van Cuba vzw - Les Amis de Cuba asbl

Neputunuslaan/Avenue Neptune 24 b10 -1190 Vorst - Forest
 • E-mail : info@cubamigos.be

Lidgeld (jaarlijks) 16 €-8 € (2e en volgend lid van het gezin)-10€ (studenten tot 25 jaar)
 Contribution (an) 16 €-8 € (2ème et membre suivant de la famille)-10€ (étudiants jusqu'à 25 ans)
 Volgens de beslissing van de Algemene Ledenvergadering van 11/05/2019, met ingang op 01/01/2020 Suite à la décision de l'Assemblée Générale des Membres du 11/05/2019, à partir du 01/01/2020
 Rekening - Compte : De Vrienden van Cuba vzw - Les Amis de Cuba asbl
 IBAN nr : BE90 523080117732
 BIC Triobebb
 ON - NE : 412063027

De vzw "De vrienden van Cuba" is een vereniging die tot doel heeft de toenadering tussen het Belgische en het Cubaanse volk te bevorderen en aan haar leden en het publiek middelen ter beschikking te stellen om tot een betere kennis te komen van de Cubaanse realiteit. Zij heeft geen enkel partijpolitiek karakter. Onze eigen artikels mogen geheel of gedeeltelijk overgenomen worden mits bronvermelding. Graag een presentexemplaar.
 ISSN 0771 4491

L'asbl "Les Amis de Cuba" est une association qui a pour but d'oeuvrer au rapprochement entre le peuple belge et le peuple cubain et de mettre à disposition de ses adhérents et du public des moyens d'accéder à une meilleure connaissance de la réalité cubaine. Elle n'a aucun caractère de parti politique. Les articles de nos membres peuvent être repris entièrement ou partiellement, avec mention de l'origine. Prière de nous faire parvenir un exemplaire témoin.

Voorzitter/Président : Regi Rotty - rotty.regi@scarlet.be
 Ondervoorzitter/Vice-président : Freddy Tack - freddy.tack@belgacom.net.

Schatbewaarder/Trésorier : Guido Schutz - guido.schutz@skynet.be
 Secretaris /Secrétaire : Johan Van Geyt - johanvangeyt1@telenet.be

CONTACT

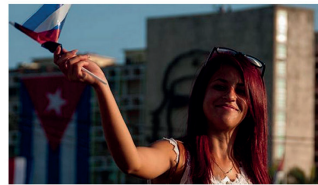
Brussel-Brabant - Bruxelles-Brabant : Freddy Tack - 02/428.79.97 en Anne Delstanche - 02/640.43.10
 Antwerpen : Wim Leysens - 0495/71.02.54
 Liège : Régi Beauduinet - 085/31.29.08 - Facebook : Les Amis de Cuba Liège
 Gent, Aalst en West-Vlaanderen : Mireille Lefever - mireillelefever@hotmail.com
 - Facebook : Vrienden van Cuba - Regio Gent
 Kempen : Hubert Celen - 014/31.43.39

Prijs per nummer/prix par numéro : 2 Euro
 Leden gratis - membres gratuit

Hoofdredacteur/Rédacteur en chef > Freddy Tack
 02/428.79.97 - E-mail : freddy.tack@belgacom.net

Redactie/rédaction > Anne Delstanche, Alexandra Dirckx, Monique Dits, Regi Rotty, Wim Leysens.
 Lay-out/mise en page > Sylvie Vanhoegaerden
 Kleurenpagina's/Pages couleur : Jeroen Keteleer en Monique Dits
 Eindredactie/rédaction finale > Sylvie Vanhoegaerden
 Druk/impression > drukkerij Alfabet - Gent

website : www.cubamigos.be
https://twitter.com/cuba_be
 Facebook : Amigos de Cuba Bélgica

Publicación en la Gaceta Oficial del Decreto Presidencial 198, sobre el Programa nacional para el Adelanto de las Mujeres.

9-16 de abril 2021
 Congreso de la continuidad histórica de la Revolución Cubana

Díaz-Canel, el nuevo Primer Secretario del PCC, rinde homenaje a Raúl

Bruselas, 25 de abril : "Puentes de Amor", la 2a edición de la Caravana por el fin del bloqueo a Cuba, fue un gran éxito

